

การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉัน กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

Development of Supplementary Books entitled “Srisongkram
Banchan” of Social Studies, Religion and Culture Learning
Substance Group for Prathom Suksa 5

ผู้วิจัย นางอรวรรณ วงศ์ณะรัตน์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ (1) ดร.พจมาน ชำนาญกิจ

Researcher : Mrs. Orawan Wongnarat; Thesis Advisor : (1) Dr. Potchaman Chumnankit

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความหมายของของวิจัย เพื่อ 1) พัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดศรีสงครามบ้านฉัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดศรีสงครามบ้านฉัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 3) ศึกษาเจตคติของนักเรียนที่เรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดศรีสงครามบ้านฉัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดงขวาง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 9 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดศรีสงครามบ้านฉัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 เรื่อง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 30 ข้อ 3) แบบวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดศรีสงครามบ้านฉัน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test Dependent Samples)

ผลการวิจัยพบว่า

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดศรีสงครามบ้านฉัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีประสิทธิภาพ 81.94/83.70 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 หลังเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดศรีสงครามบ้านฉัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. เจตคติของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุดศรีสงครามบ้านฉัน อยู่ในระดับมาก

ABSTRACT

The purposes of this research were to: 1) develop supplementary books entitled “Srisongkram Banchan” of Social Studies, Religion and Culture Learning Substance Group for Prathom Suksa 5 to meet the standard efficiency of 80/80, 2) compare students’ learning achievement before and after the intervention, and 3) explore the students’ attitudes towards learning through the developed supplementary books.

The samples, obtained through purposive sampling techniques, consisted of 9 Prathom Suksa 5 students who enrolled in the second semester of academic year 2010 at Ban Dong Khuang School.

The research instruments were 1) supplementary books entitled “Srisongkram Banchan”, 2) 30 items of a multiple choice achievement test, and 3) an attitude questionnaire towards learning through the developed supplementary books. The statistical analyses used in this study were mean, percentage, standard deviation, and t-test (Dependent Samples).

The findings of the research were:

1. The efficiency of the developed supplementary books entitled “Srisongkram Banchan” of Social Studies, Religion and Culture Learning Substance Group for Prathom Suksa 5 was 81.94/83.70, which was higher than the set criterion of 80/80.

2. After the intervention, the students’ learning achievement scores were significantly different at the .01 level.

3. The students’ attitudes learning through the developed supplementary books were at a high level.

ภูมิหลัง

คนไทยกำลังประสบปัญหาวิกฤติค่านิยม จริยธรรม และพฤติกรรมเชื่อมโยงถึงการดำเนินชีวิต ความประพฤติ ความคิด ทศนคติและคุณธรรมของคนในสังคมเป็น ผลกระทบจากการเลือนไหลของวัฒนธรรมต่างชาติที่เข้าสู่ ประเทศไทยผ่านสื่อและเทคโนโลยีสารสนเทศ ดังนั้นการ พัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ จึงมุ่งพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณธรรม นำความรู้โดยการพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัย แนวทางในการพัฒนาคนให้มี คุณธรรมนำความรู้ทางหนึ่งก็คือ การพัฒนาหลักสูตรทั้ง ในและนอกระบบให้หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น การพัฒนาสมองที่บูรณาการเรื่อง ศิลธรรม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและลดความขัดแย้ง แบบสันติวิธี เป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจในรากเหง้า

ของตนเองและเรียนรู้การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ซึ่งสถาบันทางการศึกษาจะต้องพัฒนากระบวนการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง พัฒนาสื่อการเรียน การสอนที่จูงใจให้เด็กสนใจและใฝ่รู้ เพิ่มความรู้เรื่องทักษะ ชีวิต ทักษะพื้นฐาน วัฒนธรรม ภูมิปัญญา โดยผู้รู้ด้าน ภูมิปัญญาไทยมีส่วนร่วมในการถ่ายทอดความรู้และ ประสบการณ์ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10, 2550, หน้า 53)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดจุดหมายให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกในการ อนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย อนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552, หน้า 5) การจัดกระบวนการเรียนรู้ในสถานศึกษาจึงมุ่ง

สร้างความเสมอภาค ให้โอกาสผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง เพื่อมุ่งพัฒนาคนให้สมบูรณ์สามารถพึ่งตนเองในด้านการคิด การปฏิบัติและการตัดสินใจด้วยตนเอง ทำงานเป็นกลุ่ม ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ สามารถพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งสามารถใช้ความรู้สร้างประโยชน์ให้แก่ส่วนรวม เพื่อให้การจัดการกระบวนการเรียนรู้ประสบผลสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร จึงเป็นหน้าที่ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาจะต้องช่วยกันหาแนวทางและวิธีการทำให้ผู้เรียนปรับตัวเข้ากับสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา โดยสามารถรับความรู้ใหม่ๆ เข้ามาผสมผสานกับประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นได้อย่างสมดุลกัน

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ประกอบด้วยหลายแขนงวิชา จึงมีลักษณะเป็นสหวิทยาการ โดยถูกออกแบบมาเพื่อส่งเสริมศักยภาพการเป็นพลเมืองดีให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ ดังนี้

1. ด้านความรู้ จะให้ความรู้แก่ผู้เรียนในเนื้อหาสาระ ความคิดรวบยอดและหลักการสำคัญของวิชาต่างๆ ในสาขาสังคมศาสตร์ตามขอบเขตที่กำหนดไว้แต่ละระดับชั้นในลักษณะบูรณาการ

2. ด้านทักษะกระบวนการ ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาให้เกิดทักษะและกระบวนการต่างๆ เช่น ทักษะทางวิชาการ ทักษะทางสังคม ทักษะการสื่อสาร ทักษะการแสวงหาความรู้ การสืบค้น เป็นต้น

3. ด้านเจตคติและค่านิยม จะช่วยพัฒนาเจตคติและค่านิยมเกี่ยวกับประชาธิปไตยและความเป็นมนุษย์ เช่น รู้จักตนเอง พึ่งตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย มีความกตัญญู มีนิสัยในการเป็นผู้ผลิตที่ดี มีความพอดีในการบริโภค เห็นคุณค่าของการทำงาน รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม เคารพสิทธิของผู้อื่นและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีความผูกพันกับกลุ่ม รักท้องถิ่น รักประเทศไทย เห็นคุณค่าของความเป็นไทย อนุรักษ์และพัฒนาศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545, หน้า 3-4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะช่วยให้ผู้เรียน

มีความรู้ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมวัฒนธรรมแล้ว ยังมีทักษะและกระบวนการต่างๆ ที่จะสามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจได้อย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิต ตลอดจนมีจิตสาธารณะ รักษาประเพณี ศิลปวัฒนธรรม มีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงของสังคมทำให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม เป็นอำเภอเก่าแก่ที่ก่อตั้งมานาน โดยแยกการปกครองจากอำเภอนายูง จังหวัดนครพนมเมื่อวันที่ 1 เมษายน 2468 ขณะนั้นใช้ชื่อว่า “กิ่งอำเภออากาศอำนวย” ต่อมาจึงได้เปลี่ยนชื่อเป็นอำเภอศรีสงคราม แบ่งการปกครองออกเป็น 7 ตำบล ประชากรประกอบด้วยกลุ่มชนหลายเผ่า ซึ่งอพยพมารวมตัวกัน เช่น ไทยลาว ไทญ้อ แสก ไล่ และผู้ไท การตั้งถิ่นฐานจึงมักตั้งตำบล หมู่บ้านอยู่ใกล้เคียงกัน ไม่กระจุกกระจายและอาศัยอยู่บริเวณแหล่งน้ำธรรมชาติที่สำคัญๆ รวมเป็นพื้นที่ลุ่มน้ำสงคราม ซึ่งเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่มีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่สมควรช่วยกันอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นสมบัติของลูกหลานในอนาคต ตลอดจนมีวัฒนธรรมประเพณี และสมบัติล้ำค่าทางพระพุทธศาสนาที่เป็นเอกลักษณ์ของอำเภอศรีสงคราม ซึ่งนับวันจะถูกกลืนเลือนไปจากอนุชนรุ่นหลัง เพราะหลักฐานหลายอย่างไม่ได้ถูกบันทึกไว้เป็นเอกสารตำราทำให้ผู้เรียนในสถานศึกษาขาดแหล่งศึกษาที่ละเอียด ลุ่มลึกสำหรับค้นคว้าหาความรู้ แต่ได้มีการบันทึกลงในอินเทอร์เน็ตอย่างรวดเร็ว ซึ่งมีข้อจำกัดหลายอย่างสำหรับผู้เรียนในสถานศึกษาชั้นพื้นฐานโดยทั่วไป เนื่องจากมีหลายโรงเรียนที่ยังขาดเทคโนโลยีที่ทันสมัย อีกทั้งเยาวชนในท้องถิ่นได้พากันอพยพเดินทางไปทำงานในต่างจังหวัดมักจะมีบ้านเกิดเมืองนอนของตน (สภาวัฒนธรรมอำเภอศรีสงคราม, 2551, หน้า 1-4) ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในอำเภอศรีสงคราม จึงมีความตระหนักในความจำเป็นที่จะต้องช่วยกันขยายองค์ความรู้เรื่องอำเภอศรีสงครามให้เป็นที่ประจักษ์แก่ลูกหลานของชาวอำเภอศรีสงคราม ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่ให้ความสนใจ และต้องการเรียนรู้เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี ตลอดจนสถานที่สำคัญทั้งทางธรรมชาติและพระพุทธศาสนา รวมทั้ง

ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีอันงดงามของท้องถิ่น เพราะการเรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ มีความภาคภูมิใจและสำนึกรักในบ้านเกิดของตนเองมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียน ตลอดจนคนที่สนใจ ต้องการศึกษาค้นคว้าความรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา แหล่งธรรมชาติ ขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม และสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาในท้องถิ่น หนังสืออ่านเพิ่มเติมจึงนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง เพราะหนังสืออ่านเพิ่มเติมสามารถถ่ายทอดเรื่องราวทางสังคม และวัฒนธรรมออกมาได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงง่ายในการทำความเข้าใจเนื้อหาที่ต้องการเรียน (ถวัลย์ มาศจรัส, 2544, หน้า 12) เมื่อมีความเข้าใจในเรื่องที่เรียนแล้วก็จะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง การจะใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ครูจะต้องเน้นให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและการให้เหตุผล การแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี เป็นการพัฒนาทักษะทางภาษาในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้แก่ การอ่าน การเขียน การพูด และการฟังเรื่องราวต่างๆ จะช่วยเปิดโลกทัศน์ให้ผู้เรียนได้เข้าใจเรื่องราวในเชิงประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมจากสิ่งที่ปรากฏในชีวิตประจำวันที่มีอยู่มากมายให้กว้างขวางยิ่งขึ้น (มานพ ถนอมศรี, 2546, หน้า 85) การจะพัฒนาทักษะทางภาษามีใช้มีแต่เฉพาะเอกสารประกอบการเรียนรู้เท่านั้น หนังสืออ่านเพิ่มเติมก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่จะช่วยขยายประสบการณ์ทางสังคมที่เป็นจริงของผู้เรียนให้กว้างขวางขึ้น รวมทั้งช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาเพื่อการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพรรณ สุตะวงศ์ (2550, หน้า 5) ที่ได้ศึกษาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองโบราณเชียงแสน ผลการศึกษาพบว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองโบราณเชียงแสน มีคุณภาพในระดับดี สอดคล้องกับบทวิทย บุญประดับ (2551, บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง ลิงแวดล้อมเมืองฝาง ผลการศึกษาพบว่าคุณภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นอยู่ในระดับดี

มาก และวันเพ็ญ นามเมืองรักษ์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สกลนครบ้านเกิด ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการศึกษาพบว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สกลนครบ้านเกิด มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สกลนครบ้านเกิด อยู่ในระดับมากที่สุด จะเห็นได้ว่าหนังสืออ่านเพิ่มเติมเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่สามารถช่วยให้ผลการเรียนรู้และเจตคติของผู้เรียนดีขึ้นได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า การเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีความสำคัญในการช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมา สถานที่สำคัญทางธรรมชาติ และวัฒนธรรม ประเพณีในท้องถิ่น รวมทั้งการมีจิตสำนึกรักในบ้านเกิด เมืองนอนของตนเอง ภาคภูมิใจในถิ่นฐานของตนเอง และภาคภูมิใจในความเป็นคนไทย เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ที่ต้องการจัดทำหนังสืออ่านเพิ่มเติม จึงเป็นสื่อการเรียนรู้อีกประเภทหนึ่งที่สามารถทำให้ผู้เรียน เรียนรู้เรื่องราวต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉัน เพื่อใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เพราะหนังสืออ่านเพิ่มเติมช่วยทำให้เนื้อหาสาระที่เป็นนามธรรมเปลี่ยนเป็นรูปธรรมที่ง่ายต่อการเรียนรู้ และสร้างความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ในสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ กับเรื่องราว ที่สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ความเป็นมาในท้องถิ่นของตนเองต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

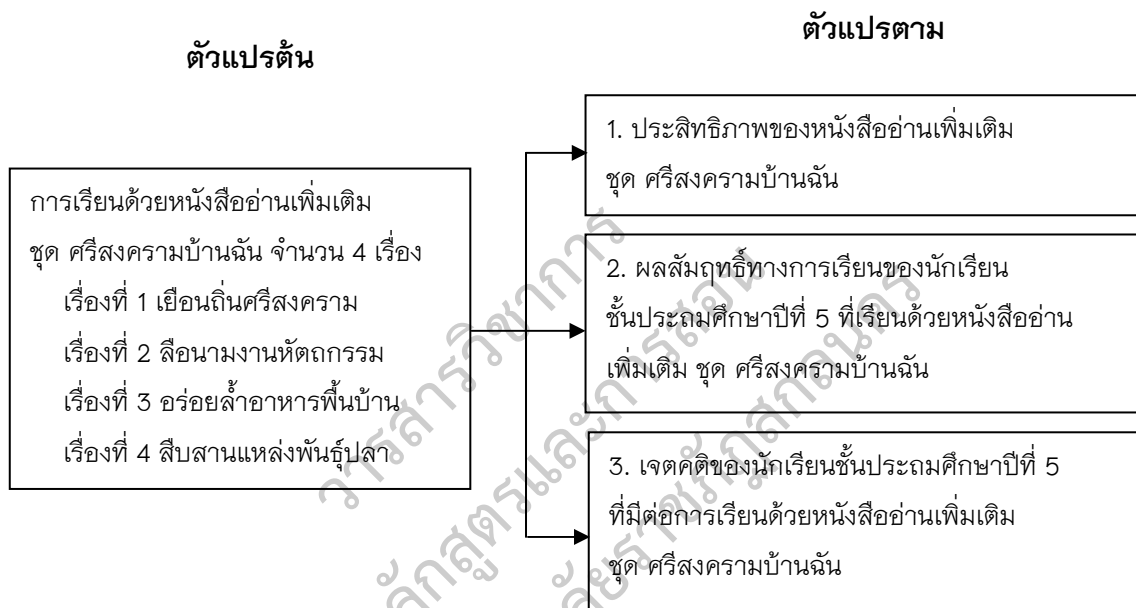
1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

3. เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดงขวาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ดังนี้

ภาพประกอบ กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เครือข่ายร่มสนธิ ได้แก่ (1) โรงเรียนบ้านนาจาน (2) โรงเรียนบ้านเชียงเซา (3) โรงเรียนบ้านดงขวาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 29 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดงขวาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 9 คน

ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากผู้วิจัยเป็นครูประจำชั้นที่สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึงทำให้ได้รับความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

- เรื่องที่ 1 เยือนถิ่นศรีสงคราม
- เรื่องที่ 2 ลือนามงานหัตถกรรม
- เรื่องที่ 3 อร่อยล้ำอาหารพื้นบ้าน
- เรื่องที่ 4 ลีปสานแหล่งพันธุ์ปลา

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 เป็นแบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2.3 แบบวัดเจตคติต่อการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉันทน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert's Scale) จำนวน 20 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการทดลองสอนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉันทน์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยผู้ทดลองด้วยตนเอง มีแบบแผนในการดำเนินการทดลองตามแบบ One Group Pretest Posttest Design (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538, หน้า 248-249) ซึ่งจะศึกษากลุ่มตัวอย่างกลุ่มเดียวมีการทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน โดยมีขั้นตอนการทดลอง ดังนี้

1. ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 9 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. ดำเนินการทดลองสอนกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอน โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติมที่สร้างขึ้นเป็นสื่อประกอบ การทดลองครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

3. ในระหว่างจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้วิจัยจะต้องประเมินพฤติกรรมของนักเรียนในการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉันทน์ สาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โดยทำแบบฝึกหัดและกิจกรรม

4. ทดสอบหลังเรียน (Posttest) เมื่อการทดลองสอนสิ้นสุดลงใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียนมาทำการทดสอบอีกครั้งหนึ่ง จากนั้นนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. ให้นักเรียนตอบแบบวัดเจตคติที่มีต่อการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉันทน์ หลังจากได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเสร็จสิ้นลง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์ 80/80

1.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉันทน์ โดยวิเคราะห์ค่าที (t-test) ชนิดกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (Dependent Samples)

1.3 วิเคราะห์เจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉันทน์ โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยแล้วนำมาเทียบเกณฑ์

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

2.1 การนำเสนอข้อมูลเชิงคุณภาพในงานวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต สัมภาษณ์ และสรุปวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบบันทึกผลการเรียนรู้ ใบงาน บัตรกิจกรรมของนักเรียน จากการปฏิบัติกิจกรรม เป็นการแจกแจงข้อค้นพบที่สำคัญในเชิงอธิบายความ ที่จะนำมาสู่การสรุปผลงานการวิจัย ในขณะที่ดำเนินการ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉันทน์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐาน ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ร้อยละ (Percentage) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย หาค่าความยากง่าย (P) ค่าอำนาจจำแนก (r) หาค่าความเที่ยงตรง (Validity) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐาน ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยหลังเรียนและก่อนเรียนโดยใช้สูตร t-test แบบ Dependent Samples

4. การหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉัน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใช้สูตร E_1/E_2

สรุปผลการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ปรากฏผลดังนี้

1. หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดงขวาง มีประสิทธิภาพ 81.94/83.70 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดงขวาง ที่เรียนโดยใช้หนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ผลการศึกษาเจตคติต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านดงขวาง มีเจตคติต่อการเรียนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หรือกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ควรนำหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ใช้เป็นเครื่องมือในการสร้าง

จิตสำนึกและปลูกฝังความภาคภูมิใจในชนบทกรรมนิยม ประเพณีที่ดีงามของท้องถิ่น ที่ต้องร่วมกันอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาไทย

2. ในการนำหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูผู้สอนควรเตรียมหนังสือให้เพียงพอแก่นักเรียนจะได้อ่านตามความสนใจ และเวลาว่างของนักเรียนแต่ละคน

3. ครูผู้สอนควรจัดกิจกรรมอ่านเพิ่มเติมอย่างหลากหลาย โดยจัดทำมุมหนังสือในห้องเรียน ส่งเสริมการใช้ห้องสมุด เพื่อเสริมสร้างนิสัยรักการอ่านและรักการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองจากหนังสือ

4. ครูผู้สอนควรจัดคาบเวลาเรียน หรือเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ให้ยืดหยุ่นและเหมาะสมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

5. ครูผู้สอนระดับชั้นอื่นสามารถนำหนังสืออ่านเพิ่มเติม ชุด ศรีสงครามบ้านฉัน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรักและภูมิใจในท้องถิ่นของตนได้

6. ควรสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติมในลักษณะบูรณาการกับเนื้อหาสาระในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้อย่างหลากหลาย

7. ควรมีการสร้างและการพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวอื่นๆ ในท้องถิ่นโดยใช้การประพันธ์แบบร้อยกรอง เพื่อเป็นการส่งเสริมทักษะการอ่านและนิสัยรักการอ่านของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2545). *เขาทำหนังสือกันอย่างไร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ถวัลย์ มาศจรัส. (2544). *การเขียนหนังสือส่งเสริมการอ่าน และหนังสืออ่านเพิ่มเติม*. กรุงเทพฯ: บริษัทต้นอ้อ.
- มานพ ถนอมศรี. (2546). *การเขียนหนังสือสารคดี บันเทิงคดี สำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ลิปปลา.
- วันเพ็ญ นามเมืองรักษ์. (2554). *การพัฒนาหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สกลนครบ้านเกิด ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สภาวัฒนธรรมอำเภอศรีสงคราม. (2551). *อำเภอศรีสงคราม*. นครพนม: สภาวัฒนธรรมอำเภอศรีสงคราม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2552). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10*
(พ.ศ. 2550-2554). กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สุพรรณ สุตะวงศ์. (2550). *การหาประสิทธิภาพของหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง เมืองโบราณเชียงแสน กลุ่มสาระการเรียนรู้*
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 15
(เวียงเก่าแสนภูวิทยาประชา) จังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- หฤทัย บุญประดับ. (2551). *การสร้างหนังสืออ่านเพิ่มเติม เรื่อง สิ่งแวดล้อมเมืองฝาง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4*.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.